

זרקור על תוכנית החומש האסטרטגית לשיקום,

לחידוש ולפיתוח חבל 'התקומה' ואוכלוסייתו לשנים 2024-2028

התמקדות בתחומי חינוך, רווחה ובריאות, מתוך פרק אדם וקהילה

תוכנית החומש האסטרטגית של מנהלת תקומה - לשיקום, לחידוש ולפיתוח חבל 'התקומה' ואוכלוסייתו, נוצרה על מנת לדאוג לריפוי, שיקום, צמיחה, שגשוג ותקווה כנגד אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל". התוכנית נבנתה על ידי אנשי מנהלת תקומה והצוותים המקצועיים, בשותפות עם ראשי הרשויות ומנהלי הקהילות, משרדי הממשלה השונים, אנשי מקצוע ומגזר שלישי. התוכנית מבוססת על היתרונות הייחודיים של חבל התקומה, על ההזדמנויות, הפערים והאתגרים שזוהו, על השאיפות והחזון שהוצגו על ידי הרשויות המקומיות והקהילות ועל כיווני פעולה שגובשו למיקודים מוגדרים בתחומי חיים שונים. לכל תחום חיים הוקצב תקציב ייעודי, וסך התקציב של מנהלת תקומה לשנים 2023-2028 הינו 19 מיליארדש.

תוכנית החומש מורכבת ממספר תחומי תוכן, ועוסקת בתחומי החיים השונים:

- **אדם וקהילה:** כלל השירותים החברתיים - חינוך, בריאות, רווחה, קהילה, צעירים, תרבות, ספורט ודת. התוכנית נועדה להבטיח את החוסן של תושבי החבל למען הצמיחה והשגשוג של האדם והקהילה. הרחבה על תחום זה תוצג בהמשך. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-4.8 מיליארדש.
- **סביבת חיים:** מכיל את תחומי הבינוי, הדיור והתשתיות. התוכנית נועדה לשקם, לשדרג ולפתח את יישובי החבל והתשתיות במרחב, וכוללת פרויקטים הנוגעים לשיקום יישובי הקבע, צמיחה דמוגרפית בשדרות, צמיחה דמוגרפית ביישובי החבל, פיתוח אזורי, תחבורה והגנת הסביבה. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-4 מיליארדש.
- **כלכלה, עסקים ותעסוקה:** נועד לחיזוק ולפיתוח כלכלי של הפרט, הקהילות והחבל כולו. התוכנית כוללת את התחומים: תעסוקת שכירים ועצמאים, עסקים קטנים, עסקים, מסחר ותעשייה ופיתוח כלכלי אזורי. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-2.3 מיליארדש.

- **תקלאות כאינטרס לאומי ביטחוני:** הצמחת הדור הבא של חקלאי החבל. התוכנית תתמקד בפיתוח והטמעת טכנולוגיה בתחום האגטק בחבל, השקעות הון לפיתוח משקי החבל ומיזמים חקלאים אזוריים, השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות מתקדמת ומקיימת, הסרת חסמים בתחומי התכנון והבנייה וייעול הקצאת הקרקע החקלאית בחבל. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-1 מיליארדש.
- **תיירות** כמנוע צמיחה כלכלי וכאמצעי לחיזוק הקשר של הציבור עם החבל. התוכנית כוללת פרויקטים הנוגעים לארגון תיירות אזורי, עוגני תיירות ציבוריים, תמיכה בעסקים קטנים ולינה. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-180 מיליוןש.
- **ביטחון לאומי:** לשם העלאת תחושת הביטחון של הקהילות והתושבים וחיזוק מערכי הביטחון בהיבטים שבאחריות המשרד לביטחון לאומי. התוכנית כוללת פרויקטים במשטרת ישראל, ברשות הארצית לכיבוי והצלה, ברשות לביטחון קהילתי ובאבטחת מוסדות החינוך בחבל. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-128 מיליוןש.
- **תיעוד, הנצחה ומורשת:** במטרה להנציח ולשמר את זיכרון אירועי ה-7 באוקטובר. כולל את תוכנית "מרחב מורשת" חבל התקומה והקמת אתר הנצחה לאומי. סך התקציב המוקדש לתחום: כ-330 מיליוןש.

בזרקור זה נרחיב על תחום אדם וקהילה, ונתמקד בחינוך, רווחה ובריאות.

צוות אדם וקהילה אמון על הנושאים: חינוך, בריאות, רווחה, קהילה, צעירים, תרבות, ספורט ודת. תחומים אלו שזורים אחד בשני ומהווים יחד מענה הוליסטי בתחום האדם והקהילה.

אדם וקהילה | חינוך

יעדים:

- שיפור האקלים הבית ספרי בכל רשות מקומית לאורך תוכנית החומש והקטנת תופעת הנשירה הסמויה והגלויה.
- עלייה בשיעור המשתתפים בפעילויות של החינוך הבלתי פורמלי.
- הגדלת היקף התלמידים הלומדים במסלולי לימוד טכנולוגיים ומשתתפים בתוכניות טכנולוגיות.
- איוש משרות החינוך: הוראה, רכזי נוער, מענה הוליסטי.
- השבחת איכות צוותי החינוך באמצעות הכשרות בנושאי טראומה וחוסן.
- שיפור השלמות וחיזוק תחושת השייכות של התלמידים וצוותי החינוך.

כלי פעולה ופרויקטים מתוכננים:

סל תקומה לחינוך: מגוון תוכניות העצמה לימודיות-פדגוגיות על בסיס מנגנון הגפן בחלוקה לרשות מקומית ולמוסד החינוך ובאמצעות יוזמות מוסדיות ורשותיות בגפן לגיבוש "סל תקומה לשיקום מערכת החינוך בחבל". הסל נועד לתת מענים פדגוגיים-חינוכיים, טיפוליים-רגשיים וחברתיים-קהילתיים, לצמצם פערים לימודיים, לתת מענים לאוכלוסיות מיוחדות ולבנות חוסן בקרב תלמידים וצוותי חינוך והוראה.
תקצוב: 977 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד החינוך.

תמרוץ ושימור צוותי הוראה: משיכה ושימור הון אנושי איכותי להוראה בחבל (הוראה, מטפלים, פסיכולוגים ויועצים חינוכיים) כדי לטפל באתגרים הפדגוגיים, החברתיים והרגשיים, במורכבויות ובבעיות הנובעות מהפערים והקשיים הלימודיים בעקבות אירועי ה-7.10 של ילדי החבל (בעיות קשב וריכוז, העדר תחושת מסוגלות), והגדלת ההיצע למקצועות ה-STEM.
תקצוב: 200 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד החינוך, רשויות והממונה על השכר.

אדם וקהילה | חינוך

כלי פעולה ופרויקטים מתוכננים (המשך):

תמיכה בתוכניות בלתי פורמאליות וחברתיות: הוספת רכז לכל יישוב והכשרות לצוותים, חיבור לקהילה ולמקום, הגדלת היצע החוגים, תגבור תנועות הנוער, הכשרות, פיתוח חוסן והקמת מבנים - במתווה פוחת על פני השנים.

תקצוב: 236 מיליון ש"ח, בשיתוף: רשויות, עמותות וארגונים ומשרד החינוך.

מרחבים טכנולוגיים בעלי אפיון שונה (הייטק): לעידוד לימודי ה-STEM בחבל.

תקצוב: 33 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד המדע, משרד הביטחון, רשויות ומשרד החינוך.

חיזוק מכללת "ספיר" והשכלה גבוהה בחבל: מלגות לסטודנטים, תמרוץ לסגל האקדמי ותמיכה בהקמת פקולטות למקצועות הבריאות וההנדסה. כמו כן, ייבחנו שיתופי פעולה עם מוסדות אקדמיים נוספים שתכליתם לשקם את החבל.

תקצוב: 305 מיליון ש"ח, בשיתוף: מכללת "ספיר", המל"ג ומוסדות אקדמיים נוספים.

אדם וקהילה | רווחה

יעדים:

- ירידה בנזקקות טראומה ושכול במוקד ההתערבות לאחר 3 שנים.
- 40% שיפור במדדי שלומות אישית ומשפחתית לאחר 3 שנים.
- שביעות רצון של העובדים מהדרכות מקצועיות בתחום החוסן.
- איוש מיטבי של המשרות והיקף נמוך של עזיבת עובדים.
- עלייה בהיקף מקבלי השירות שחזרו למעגל העבודה, ומיצוי זכויותיהם של מרבית מהפונים שקיבלו ליווי במיצוי זכויות.
- העמדת גורמי מקצוע שיספקו הכוונה משפטית ראשונית ויסיעו במיצוי זכויות משפטיות.

אדם וקהילה | רווחה

כלי פעולה ופרויקטים מתוכננים:

התמודדות עם טראומה ושכול: מגוון תוכניות שנותנות מענים לנפגעים ומלוות את משפחותיהם, וכן הדרכות והכשרות לאנשי המקצוע (עובדים ולמטפלים לטיפול ממוקד ומודע טראומה ושכול). מתן מענים מגוונים ברמה פרטנית, זוגית, משפחתית וקהילתית וכן קבוצתית דוגמת טיפול רגשי, הדרכת הורים, תמיכה ליווי וחונכות למשפחות המתמודדות עם שכול, הקמת מרכזים לבני משפחה מטפלים, קבוצות ייעודיות לשכול ועוד.
תקצוב: 61 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הרווחה והביטחון החברתי ומנהלת תקומה.

שמירה על שלמות אישית ומשפחתית: מגוון תוכניות לאוכלוסיות מיוחדות: אזרחים ותיקים, צעירים ונוער בסיכון, אנשים עם מוגבלות, נפגעים ונפגעות תקיפה מינית ועוד, כולל הרחבת תוכניות לאיתור בני נוער על רצף הסיכון הסכנה והניתוק מועדונים לאזרחים ותיקים, מועדוניות לילדים, תוכניות מניעה ושיקום לנוער על רצף הסיכון, עבודה עם הורים, מוגנות, תוכניות לליווי ולהדרכת הורים, תוכניות ייעודיות לצעירים ועוד.
תקצוב: 115 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הרווחה והביטחון החברתי ומנהלת תקומה.

תמיכה בעובדים הסוציאליים ובמערכת: הרחבת התקינה, תגמול, תמרוץ לקליטה של עובדים נוספים כדי לתת מענה לביקוש הצפוי, שימור עובדים ותיקים.
תקצוב: 130 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד האוצר ומנהלת תקומה.

חוסן כלכלי ומיצוי זכויות: תוכניות תמיכה וליווי כלכלי, מענקי ביטחון תזונתי, סיוע חומרי והעצמה והרחבת המענים והמרכזים למיצוי זכויות.
תקצוב: 74 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הרווחה והביטחון החברתי, אשכול נגב מערבי ומערך הדיגיטל הלאומי.

מיצוי זכויות משפטיות: תקצוב: 8 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד המשפטים.

אדם וקהילה | בריאות

יעדים:

- הגדלת ההיצע וסוג המענים בתחומי הבריאות בהתאמה לצורכי התושבים.
- העלאת זמינות ונגישות לשירותי רפואה.
- הרחבת תשתית וטיפול חוסן.
- הרחבת המענה הטיפולי ההוליסטי.

כלי פעולה ופרויקטים מתוכננים:

הקמת מרכזים רפואיים: העלאת זמינות ונגישות שירותי הבריאות בתחום הרפואה הקהילתית והשניונית במרחב, לצורך מתן שירות מיטבי בקהילה לתושבי האזור.
תקצוב: 33 מיליון ש"ח, בשיתוף: רשויות / משרד הבריאות / קופות החולים.

הנגשה ועיבוי שירותי הרפואה בחבל: חיזוק והבטחה של שירותי הרפואה-דחופה, ראשונית ויועצת, שיקום ובריאות הנפש, גיוס ושימור כוח אדם וקידום בריאות דיגיטלית וחדשנות.
תקצוב: 264 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הבריאות / קופות החולים / מד"א / רשות החדשנות / משרד הקליטה והעלייה.

רפואה מונעת וקידום בריאות: קידום בריאות תושבי החבל תוך חיזוק הבריאות ברמה המועצתית, והגברת מענים לגיל השלישי.
תקצוב: 40 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הבריאות / רשויות.

התפתחות הילד: חיזוק המענים להתפתחות הילד ולילדים על הרצף.
תקצוב: 39 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הבריאות / קופות חולים / רשויות.

חיזוק מרכזי החוסן: התאמת מרכזי החוסן בהיבטי תשתית, תפעול ותחזוקה לצרכים החדשים שהתהוו ו/או הועצמו עקב אירועי ה-7.10.
תקצוב: 99 מיליון ש"ח. בשיתוף: משרד הבריאות / רשויות.

אדם וקהילה | בריאות

כלי פעולה ופרויקטים מתוכננים:

מענה לטיפולים תוספתיים: מתן מענים נדרשים לטיפולי חוסן ונפש, לאבחון וטיפול בפרט ובקהילות הסובלים מטראומה, מחרדה ומהתמודדות עם השלכות של אובדן ושכול, וסנכרון בין כלל מעני בריאות הנפש בחבל - בדגש על רצף הטיפול כמתחייב מאירועי ה-7.10 והשלכותיהם. תקצוב: 111 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הבריאות / רשויות.

מרכז אזורי רב תחומי (לרבות חוסן): מענה טיפולי-שיקומי. תקצוב: 100 מיליון ש"ח, בשיתוף: משרד הבריאות, משרדי רווחה, חינוך, רשויות.

לסיכום

ספר תוכנית העבודה האסטרטגית לשיקום, לחידוש ולפיתוח חבל 'התקומה' משקף לציבור את התכנון והעשייה של מנהלת תקומה בתחומי התוכן השונים, מציג את היעדים והפרויקטים המתוכננים, ומהווה פתח להזדמנויות שונות - כמו הצעת שירותים ובניית שותפויות. הספר, שאינו זוכה לעיסוק ציבורי כיאה לחשיבותו, אמור ויכול לשמש כר פורה לשיתוף פעולה וכמצע לדיון ושיח בין עבודת המנהלת לבין פעילות החברה האזרחית. זו הזדמנות נדירה להתחבר ליעדי המנהלת לחמש השנים הקרובות.

אנו מתפללים לשובם לשלום ובמהרה של כל החטופים והחיילים שלנו, לרפואה שלמה ומהירה לכל פצועינו בגופם ובנפשם ולחזרתם בהקדם של כל אזרחינו לביתם.